

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Reģionālā sadarbība: HELCOM Baltijas jūras rīcības plāna 2021+ aktualizācija

ZINĀŠANU UN SADARBĪBAS UZLABOŠANA JŪRAS VIDES AIZSARDZĪBAI, 20.XI.2020

Baiba Zasa
Vides aizsardzības departaments

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Baltijas jūra

Jutīga
ekosistēma

Sateces baseins:
4x lielāks kā jūra

Iedzīvotāji (sateces baseinā):
85 miljoni

Daudzveidīgas slodzes un ietekmes
no sauszemes un jūrā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Starptautiskais un reģionālais konteksts

- **Helsinku konvencija** (1992) un **HELCOM**
- **Baltijas jūras rīcības plāns** (BJRP 2007)
- Jūras stratēģijas pamatdirektīva 2008/56/EK
- ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam
- Globālās konvencijas
- ANO Agenda 2030 mērķi: SDG 14

Atjaunotais BJRP -2030

Izstrādes stadijā

Tiks apstiprināts X.2021.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

HELCOM BJRP 2007 Vīzija: veselīga jūras vide, kur līdzsvaroti funkcionē daudzveidīgi bioloģiskie komponenti, nodrošinot labu ekoloģisko stāvokli un atbalstot plašu ilgtspējīgu ekonomisko un sociālo aktivitāšu loku

Segmenti

- Eitrofikācija
- Bīstamās vielas
- Bioloģiskā daudzveidība
- Jūrlietas (t.sk. reaģētspēja)

Stratēģiskie mērķi:

- Baltijas jūra bez eitrofikācijas
- Baltijas jūra bez bīstamajām vielām
- **Baltijas jūras bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgs statuss**
- Baltijas jūras videi draudzīga jūrniecība

Atjaunotā BJRP izstrāde

- **2018.g. marta HELCOM Ministru Deklarācija:**

1. Prioritāte ir īstenot visas **BJRP-2007 rīcības**
2. Papildus, **jaunas rīcības, lai risinātu jaunus izaicinājumus**, kas identificēti Deklarācijā un BJRP atjaunināšanas procesā
3. Atjauninātajā BJRP iekļaut rīcības, kas nepieciešamas tādai cilvēka darbības pārvaldībai, lai spētu panākt HELCOM stratēģiskos mērķus
4. Saglabāt vismaz esošo BJRP rīcību un mērķu **ambīciju līmeni**

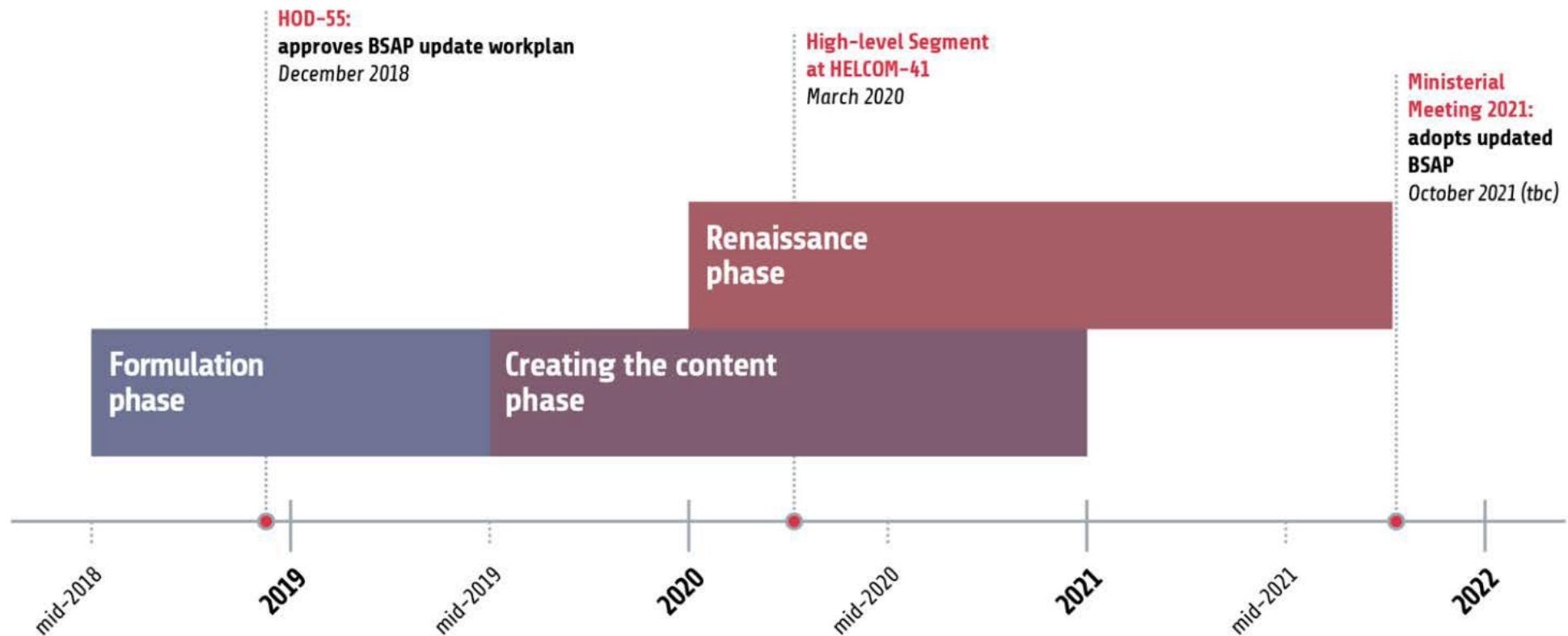
- **BJRP un pasākumu efektivitātes analīze:**

- 1) vai pietiek ar esošajiem pasākumiem, kas jāuzlabo, vai/ kādi jauni pasākumi nepieciešami
- 2) ieguvumi ekonomikai un iedzīvotājiem no BJRP īstenošanas

Atjaunotā BJRP izstrāde 2018 -2021

Three phases of the BSAP update

Atjaunotā BJRP izstrāde

- **HELCOM darba grupu un projektu, tematisko semināru ietvaros** piedalās visas dalībvalstis un ieinteresētās puses, NVO
- **Izstrāde 3 posmos:**
 1. Formulēšanas posms: 06.2018.-06.2019.
 2. Satura izstrādes posms: 06.2019.-12.2020. – BJRP-2007 analīze, esošo rīcību/pasākumu efektivitātes analīze
 3. «Renesanses» posms: 12.2019. – 2021. – jaunu rīcību formulēšana un esošo precizēšana. Apstiprināšana Ministru sanāksmē 10.2021.
- **Vīzija + stratēģiskie mērķi: BJRP 2007 = BJRP 2030**
- **Aktualizēta, precizēta un papildināta struktūra**, ņemot vērā jaunus izaicinājumus

Atjaunotā BJRP vīzija un stratēģiskie mērķi

Vision

 a healthy Baltic Sea environment with diverse biological components functioning in balance, resulting in a good ecological status and supporting a wide range of sustainable economic and social activities.

Goal

 Baltic Sea **ecosystem** is healthy and resilient

Goals

 Baltic Sea unaffected by **hazardous substances and litter**

 Environmentally sustainable **sea-based activities**

 Baltic Sea unaffected by **eutrophication**

Horizontal actions segment

Climate change, monitoring, maritime spatial planning, economic and social analysis, and financing

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Eitrofikācijas segmenta mērķi

Ekoloģiskie mērķi

- Biogēnu koncentrācijas tuvas dabiskajam līmenim
- Dzidrs ūdens
- Dabisks aļģu ziedēšanas līmenis
- Dabiska augu un dzīvnieku izplatība
- Dabisks skābekļa līmenis

Pārvaldības mērķis

- Samazināt cilvēku darbības radītu biogēnu ienesi

Bīstamo vielu un atkritumu segmenta mērķi

Ekoloģiskie mērķi

- **Bīstamās vielas:**
- bīstamo vielu koncentrācijas tuvas dabiskajam līmenim
- visas zivis drošas pārtikai
- veselīga dzīvā daba jūrā
- minimāls risks cilvēkiem un videi no radioaktivitātes
- **Atkritumi:**
- Atkritumi neapdraud dzīvību jūrā

Pārvaldības mērķi

- **Bīstamās vielas:**
- Samazināt cilvēku darbības radītu bīstamo vielu ievadi un ietekmi
- **Atkritumi :**
- Novērst atkritumu rašanos un to ienesi jūrā, t.sk. mikroplastmasas
- Nozīmīgi samazināt atkritumu daudzumu pludmalēs un jūrā

Bioloģiskās daudzveidības segmenta mērķi

Ekoloģiskie mērķi

- Dzīvotspējīgas visu sugu populācijas
- Dzīvotņu un ar tām saistīto augu un dzīvnieku kopienu dabiska izplatība, sastopamība un kvalitāte
- Funkcionējoši, veselīgi un atjaunoties spējīgi barības tīkli

Pārvaldības mērķi

- Efektīvi apsaimniekots un ekoloģiski saskanīgs aizsargājamo jūras teritoriju tīkls
- Samazināt cilvēka darbības radītus traucēkļus sugām, to dzīvotnēm un migrācijas ceļiem
- Cilvēka darbības, t.sk. medību, zvejas un nejausas piezvejas izraisīta mirstība, neapdraud jūras iemītnieku dzīvotspēju
- Efektīvi un koordinēti apdraudēto sugu, biotopu un biotopu kompleksu saglabāšanas plāni un pasākumi
- Samazināt vai novērst antropogēnās slodzes kas izraisa nestabilitāti barības tīklā

Segmenta «Darbības jūrā» mērķi

Ekoloģiskie mērķi

- Novērsts vai minimāls traucējums bioloģiskajai daudzveidībai un ekosistēmai
- Darbības, kas ietekmē jūras gultnes dzīvotnes, neapdraud sugu populāciju un kopienu dzīvotspēju
- Antropogēnās skaņas ievade neapdraud dzīvību jūrā

Pārvaldības mērķi

- Jūras gultnes dzīvotņu zudumi un apdraudējums ir samazināts
- Samazināt troksni līdz līmenim, kas neatgriezeniski neietekmē dzīvību jūrā
- Netiek ievadītas jaunas svešās sugas
- Samazināts pienesums eutrofikācijas un bīstamo vielu un atkritumu problēmai
- Starptautisko noteikumu ieviešana – novērsta nelikumīgas noplūdes
- Droša kuģu satiksme bez nejaušas piesārņošanas
- Efektīva reaģētspēja ārkārtas situācijās
- Samazināt kaitīgas emisijas gaisā
- Nulle novadīšana no platformām jūrā
- Nodrošināt jūras resursu ilgtspējīgu izmantošanu

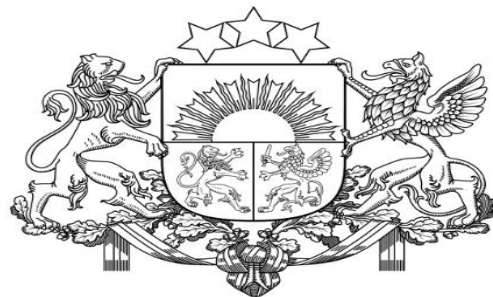
Horizontālo darbību segments

- Klimata pārmaiņas
 - Jūras telpiskā plānošana
 - Jūras monitorings
 - Ekonomiskā un sociālā analīze
 - Finansēšana
- ❖ **Pielikums. Atbalstošie dokumenti, t.sk.:**
- Klimata pārmaiņu faktu lapa
 - Reģionālais rīcības plāns attiecībā uz zemūdens troksni
 - Reģionālais rīcības plāns attiecībā uz jūru piesārņojošiem atkritumiem (aktualizēts)
 - Grozījumi Helsinku konvencijas III pielikuma 2.daļā (piesārņojuma samazināšana no lauksaimniecības)
 - Reģionālā biogēnu pārstrādes stratēģija (*Nutrient Recycling Strategy*)
 - Jūras telpiskās plānošanas reģionālais ceļvedis 2021 - 2027
 - HELCOM Zinātnes dienaskārtība; Rekomendācijas

Atjaunotā BJRP struktūra

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vairāk informācijas par HELCOM un BJRP:

https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/lv_helcom_baltjasjurasricibasplans_1.pdf

<https://helcom.fi/baltic-sea-action-plan/>

Paldies par uzmanību!

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Vides aizsardzības departaments, Ūdens resursu nodaļa
vecākā eksperte Baiba Zasa
baiba.zasa@varam.gov.lv